

Uitbraak van het Engelse virus

Geachte lezer,

Hoe gaat het met u? Is u de LOCK DOWN goed door gekomen? Heeft u zich ook zo geërgerd aan het gestuntel van het OUTBREAK MANAGEMENT TEAM? Was u ook zo bevreesd om besmet te worden en ten gevolge daarvan (indien plaats beschikbaar) op de INTENSIVE CARE terecht te komen? Heeft iemand uit uw omgeving de laatste tijd nog een SUPERSPREAD EVENT bezocht? Is u al gewend aan de SOCIAL DISTANCE van anderhalve meter? Durft u uw huis alleen maar te verlaten na de bevestiging: FLATTENING THE CURVE en gaat u schielijk weer naar binnen als u verneemt dat er sprake is van RAISING THE LINE, althans volgens de WORLD HEALTH ORGANIZATION? Wat denkt u, komt er een SECOND WAVE in de herfst? Vindt u het niet merkwaardig dat zo veel beroemdheden zich in SELF QUARANTINE bevinden omdat ze INFECTED zijn? Is het DASHBOARD vandaag al UPDATED? Zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan. Werkelijk om ziek van te worden!

Veeltalig busje met spelfout

Het lijkt wel of de media, zogauw er iets nieuws op komst is, wedijveren om daar zo veel mogelijk Engelse benamingen aan te verbinden. Bij de door radio, tv en pers langverwachte binnenkomst van het Coronavirus in de lage landen, hadden zij hun lijst met Engelse woorden al gereed. Een enkele wakker politicus sprak in het begin van de ellende nog over "Op slot doen", maar gaf de strijd al snel op. Tegen de massale opmars van het Engelse virus bleek geen kruid gewassen. Intussen worden al die Angelsaksische benamingen door bijna iedereen in de samenleving, van hoog tot laag, overgenomen. Degenen die de betekenis van al die woorden hebben opgezocht en het eens op z'n Nederlands proberen, worden meewarig aangekeken, waarna de benoeming in de eigen taal soms zelfs spontaan "verbeterd" wordt naar het Engels door de aangesprokene.

Wat is hier aan de hand? Kan het gevaarlijke Coronavirus niet alleen de longen ziek maken, maar ook de hersenen aantasten? Waarom wordt al dat Engels over ons heen gestort? Is er nu niet eens ie-

mand uit de hogere kringen die aangeeft dat dit echt niet kan? De koning bijvoorbeeld. Die van Nederland natuurlijk niet, want die doet graag mee aan het verengelsen van zijn onderdanen. Maar die van België? Hij weet, als Franstalige, toch heel goed dat in het Franse taalgebied van al die Engelse termen wél onmiddellijk de Franstalige tegenhanger gebruikt wordt. Maar ach, het taalgebruik van de Vlamingen zal hem waarschijnlijk weinig kunnen schelen.

Ons echter wel, en daarom gaan we in dit nummer van onze Nieuwsbrief verder in op dit onderwerp. Niet, dat we verwachten dat de media-instellingen die deze Nieuwsbrief ontvangen, zich daarvan veel zullen aantrekken, maar we doen onze plicht, zoals dat van oprechte taalverdedigers verwacht mag worden: "Laat het Nederlands niet op de intensieve zorg terecht komen (indien plaats beschikbaar)!"

Kameel met snuitkap tegen corona

Het RIVM en het Engels

Het gezondheidsbeleid in Nederland wordt bepaald door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), dat onderdeel uitmaakt van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Door dit instituut, waar ongeveer 1700 personen werken, wordt uitgemaakt of er wel of niet iets gedaan moet worden tegen gevaarlijke ziektes die op de loer liggen. Begin 2020 is kennelijk de beslissing genomen om het binnenkomen van het Coronavirus in Nederland geen strobreed in de weg te leggen. Op Schiphol zijn in de eerste vier maanden van dit jaar vele (met het Coronavirus) besmette luchtreizigers aangekomen, zonder dat zij door de Nederlandse gezondheidsdienst ook maar aan enige keuring werden onderworpen. Het was alsof gedacht werd: "Kom maar binnen met je virus, maak de Nederlandse bevolking maar ziek, des te eerder zal er groepsafweer ontstaan en dan zijn wij van het gedoe af." Dat daardoor veel zwakkeren het leven zouden laten en anderen blijvende schade zouden oplopen, werd meedogenloos voor lief genomen. Terwijl in landen met wel een verantwoordelijk bestuur (denk maar eens aan staten in het Verre Oosten en Oceanië) op een vroeg tijdstip verstandige en succesvolle maatregelen werden genomen om het binnenkomen van het virus tegen te gaan, keken de beleidsmakers van het RIVM opzettelijk de andere kant uit. De gevolgen zijn inmiddels duidelijk geworden. Dit wanbeleid van de Nederlandse overheid heeft veel leed en schade veroorzaakt en is ronduit onvergeeflijk! Toen de uitbraak van de ziekte, tegen de verwachting van het RIVM in, uit de hand begon te lopen, werden er aan de samenleving, in een veel te laat stadium, ineens wel ernstig beperkende maatregelen opgelegd. Deze maatregelen kregen daarna een teisterende uitwerking op de volkshuishouding en de inhoud van de staatskas. De reikwijdte daarvan voor de toekomst is op dit ogenblik nog niet te begroten.

HAAS

Het is wel duidelijk: van de Nederlandse beleidsbepalers op (on)gezondheidsgebied hebben we wat betreft de bescherming tegen gevaarlijke virussen niet veel goeds te verwachten. Dat geldt niet alleen voor virussen die ons lichaam ziek maken, maar ook voor die, welke onze taal aantasten, zoals het Engelse virus. Het RIVM heeft aan alles wat te maken had met de Corona-ellende een Engelse naam gegeven. Die namen werden klakkeloos door de bewindslieden (en de Kamerleden) in Den Haag overgenomen. Zoiets is niet nieuw. In 2002 dook er in China een soortgelijk virus op. Dat virus kreeg in het Engels de naam "severe acute respiratory syndrome (SARS)". Taalverdediging heeft toen onmiddellijk, nog voor die Engelse naam in Nederland goed en wel bekend was, een mooie Nederlandse vertaling bedacht: hevige acuut ademhalingsyndroom (HAAS). Deze naam werd ijlings aan de media doorgegeven en leverde waarderende reacties op. Zo werd onze ver-

taling in het TV-journaal van acht uur door de bekende nieuwslezer Philip Freriks geprezen. Een aantal kranten wilden de naam HAAS wel gebruiken, maar op voorwaarde dat het ministerie van Volksgezondheid daarmee zou instemmen. Welnu, u begrijpt het al, dat ministerie piekerde er niet over. "Wij gebruiken altijd de Engelse naam", werd ons medege-deeld. Die anti-Nederlandse houding van de ambtenaren is na achttien jaar dus nog geen spat veranderd, integendeel!

Outbreak Management Team

Zonder een spier te vertrekken wordt er in elk tv-programma, elke radio-uitzending en internetrubriek over Corona, door de sprekers gewag gemaakt van het Outbreak Management Team. Het wordt kennelijk als de normaalste zaak van de wereld beschouwd dat de instelling die in Nederland de regie voert over het begeleiden van het virus, zich tooit met een Engelse naam. Taalverdediging wilde wel eens weten waarom voor een Engelse benaming was gekozen en wie deze naam had bedacht. Op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur hebben we inzage gevraagd in de besluitvorming hieromtrent. Wij schreven aan de minister van Volksgezondheid:

"Onder uw verantwoordelijkheid is opgericht het Outbreak Management Team (OMT). Deze instelling adviseert u in belangrijke zaken aangaande de gezondheidsbevordering van de Nederlandse bevolking, meer bepaald de bestrijding van het in Nederland heersende Coronavirus. Volgens de berichtgeving van de overheid is bovengenoemde naam de officiële naam van deze instelling. Volgens het gestelde in de Algemene Wet Bestuursrecht richt de Nederlandse overheid zich in het Nederlands tot de bevolking. Slechts onder bijzondere omstandigheden kan hiervan afgeweken worden. Aangezien de werkzaamheden van het OMT vooral gericht zijn op de gezondheidsbevordering van de Nederlandse bevolking, zou de Stichting Taalverdediging graag willen weten waarom toch gekozen is voor deze Engelstalige naam. Tevens verzoekt de Stichting Taalverdediging om toezending van het ambtelijke besluit betreffende deze naamgeving. Stichting Taalverdediging doet dit op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur."

Steun aan blauwe "vleermuizen"?

De Koninklijke Luchtvaart Maatschappij verkeert in hevige turbulentie. Op het hoofdkantoor zijn alle stoelriemen vastgemaakt vanwege een in gang gezette keiharde landing van de onderneming. De boosdoeners zijn bekend en werden met de eigen vliegtuigen binnengevlogen: De KLM heeft de eerste maanden van dit jaar zoveel reizigers uit de Volksrepubliek China naar Nederland vervoerd dat het daar nu krioelt van de uit dat land meegereisde virussen. Zo zou men kunnen stellen dat het eigenlijk eigen schuld, dikke bult is en dat wie door zijn landingsgestel zakt, op het platform vast komt te zitten.

Bij deze luchtvaartmaatschappij, die op vele Chinese steden vliegt en daar medewerkers en kantoren beschikbaar had, zou men toch hebben moeten weten dat het in januari 2020 in de Volksrepubliek China op virusgebied niet pluis was en dat men met het achteloos vervoeren van grote aantallen reizigers, die bij het instappen niet getoetst werden op besmettingen, onverantwoordelijke risico's nam ten aanzien van de volksgezondheid in Nederland.

Eenmaal getroffen door het massaal uitvallen van het reizigersaanbod, vanwege de zelf verspreide ziekte en daardoor het dreigende bankroet van de maatschappij, klopte het bestuur van de KLM bij de Nederlandse regering aan om steun.

Dat verzoek werd in Den Haag met gemengde gevoelens ontvangen, en alvorens er op het ministerie voorbereidingen werden getroffen om de benodigde reusachtige som gelds bij elkaar te schrapen, werd er nagedacht over het stellen van een aantal voorwaarden op het gebied van de bedrijfsvoering. Er bleken bij de regering op dat gebied nogal wat

ongenoegens te bestaan. Dat was logisch, maar bij die voorwaarden ontbrak er toch wel een die wij van Taalverdediging héél belangrijk vinden. Welke die is, leest u in de brief die wij stuurden naar de minister van Financiën, de heer Hoekstra (CDA), die het staatsgedeelte van de aandelen van de onderneming beheert en uit uw en onze portemonnees de uitgehongerde blauwe vogels zou moeten bijvoeren:

"Excellentie,

Allereerst wenst de Stichting Taalverdediging u veel sterkte met de financiële gevolgen voor de staatskas van het toeslaan van het Coronavirus in Nederland en de rest van Europa. Het zal voor u, die gewoon is op de centen te passen, niet gemakkelijk zijn om nu ineens zo veel geld te moeten uitgeven aan de bestrijding van de ellende, dat de bodem van genoemde kas in zicht komt.

Een van de uitgavenposten waarmee u onvoorzien opgescheept zit, betreft de geldelijke steun aan de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij. Deze rederij, die al 100 jaar de verbindingen in de lucht tussen Nederland en de rest van wereld in stand houdt, is door het Coronavirus vleugellam geworden. Het overgrote deel van de kisten staat op de landingsbanen van Schiphol geparkeerd en het is niet meer de vraag wanneer, maar óf ze weer het luchtruim kunnen kiezen.

Dat de regering de glanzende vogels een duwtje in de staart wil geven opdat ze hun blauwe kopjes niet voorgoed zullen moeten laten hangen, valt te prijzen, maar op de prijskaart die aan dat duwtje hangt, prijkt een astronomisch bedrag, en het is

maar de vraag of de KLM desondanks op den duur als onderneming niet een noodlanding zal moeten maken.

Het is u waarschijnlijk opgevallen, u vliegt immers vaak met de KLM, dat onze "nationale trots", behalve door het Coronavirus, ook nog, en dat al tientallen jaren lang, getroffen is door het Engelse virus. Het Nederlands is door de leiding van de maatschappij in het bedrijf volledig uitgeroeid. Men voelt zich te goed voor onze nationale taal of misschien schaamt men zich er zelfs wel voor. In ieder geval is noch in de vliegtuigen, noch in het boordmagazine, een spoor van het Nederlands terug te vinden. Enige jaren geleden is zelfs besloten om de veiligheidsinstructie niet meer in de eigen taal om te roepen in de vliegtuigen, hetgeen niet alleen onbeleefd is tegenover de "eigen" reizigers, maar ook nog eens de veiligheid niet ten goede komt. Daarnaast worden degenen die de KLM proberen te benaderen, meestal afgescheept in en met het Engels.

Wat zou het niet een aantrekkingskracht uitoefenen op de Nederlandstalige reizigers, wanneer zij op de borden kunnen lezen waar de UITGANG is en dat de STOELRIEMEN VAST-gemaakt moeten worden. Het zou een groot aantal Nederlandstaligen, die al geruime tijd hun toevlucht zoeken tot andere (buitenlandse) luchtvaartmaatschappijen, kunnen bewegen terug te keren naar "De Vliegende Hollander", zoals de KLM zich in het verleden noemde, toen zij het Nederlands nog wel eerbiedigde.

Als drogreden voor het weglaten van onze taal heeft de KLM "kostenbesparing" genoemd. Dit is niet overeenkomstig de waarheid. De Stichting Taalver-

dediging heeft bij de vliegtuigfabriek van Boeing gevraagd wat de meerkosten zijn van het aanbrengen van tweetalige bordjes (Nederlands/Engels) in de vliegtuigen, en kreeg als antwoord dat Boeing de bordjes in alle gewenste talen of taalcombinaties voor dezelfde prijs levert. Bij elke grote beurt kunnen die bordjes gratis worden vervangen. Men deelde mee dat de KLM-vliegtuigen, op verzoek van de maatschappij zelf, uitsluitend van Engelstalige bordjes werden voorzien.

Het moge u duidelijk zijn dat de KLM op taalgebied volledig uit de bocht gevlogen is. De Stichting Taalverdediging doet een dringend beroep op u, als beheerder van een grote stapel aandelen van de onderneming en als degene die de KLM van een miljardensteun zal voorzien, om de leiding van de luchtvaartmaatschappij te dwingen onze taal weer in de vliegtuigen te laten gebruiken en daarmee het schandaal van het weglaten van het Nederlands teniet te doen.

De Stichting Taalverdediging wijst u er ook nog op dat de houding van de KLM ten opzichte van de eigen taal vrij uniek is. Indien uw Franse ambtgenoot zou toelaten dat in de vliegtuigen van Air France de Franse taal zou worden afgeschaft, hetgeen overigens ondenkbaar is, zou hij tot aftreden gedwongen worden. Ten slotte: Indien u als er als Fries prijs op zou stellen dat op de bordjes de aanduidingen ook in de Friese taal worden aangegeven, zal daartegen door de Stichting Taalverdediging geen bezwaar worden gemaakt. Bordjes in drie talen kosten, zoals u gelezen heeft, niet meer dan bordjes in een of twee talen."

Actie tegen LIDL in Purmerend

Op een donkere avond in maart heeft in het winkelcentrum van Purmerend (Noord-Holland) een taalactie plaatsgevonden bij de vestiging van LIDL. Verontruste bezoekers hadden vastgesteld dat bij deze winkel de Coronaregels niet correct werden nageleefd. De winkelkarren werden weliswaar gereinigd, maar de mededelingen daarover waren uitsluitend in het Engels aangebracht. Een van de actievoerders vertelt:

We hadden al eens vaker klachten over LIDL gehad. Welnu, in de Corona-actualiteit heeft LIDL hier op het winkelcentrum de brutaliteit gehad om een Engelstalig bord in de openbare ruimte te plaatsen. Dit was kennelijk gedaan om de bezoekers te informeren over welke winkelkarretjes gereinigd waren en welke nog niet. Wat ze daar bij LIDL bezielt mag Joost weten, maar een dergelijk uiting in het Engels in de openbare ruimte is vanzelfsprekend tegen alle fatsoensnormen in. En dus hebben we maar eens de stoute schoenen aangetrokken en direct actie ondernomen.

Hopelijk komt de boodschap over!

Tegoedbon

In dit Coronatijdperk zijn er nogal wat reislustigen die al voor aankomst van het Coronavirus in de Lage Landen een reis of een uitje geboekt en betaald hadden. Vanwege de opgelegde beperkingen en sluitingen zijn veel daarvan niet doorgegaan. De organisaties bij welke de boeking gedaan was, gingen soms over tot terugbetaling van het bedrag, andere echter stuurden een VOUCHER, om de uitstap, wanneer het weer verantwoord zou zijn, in te halen. Zij hebben hem dus nog tegoed. Daarom heet zo'n document in het Nederlands een TEGOEDBON. Op tv en radio wordt echter steeds het genoemde Engelse woord van Franse oorsprong gebruikt. Ons kaderlid Cees van Gils maakte de verschillende omroepen opmerkzaam op de begrijpelijke Nederlandse tegenhanger:

“Waarom wordt op de tv steeds gesproken over een voucher, bij het niet doorgaan van allerlei evenementen? Er is voor die gevallen waar dat woord nu gebruikt wordt een duidelijk en bijzonder goed Nederlands woord. En dat is: tegoedbon. Waarom een dergelijke minachting voor zo'n goed Nederlands woord?”

Houd afstand van de Engelse ziekte!

Taalverdediger Albert Stijns uit Dordrecht (Zuid-Holland) heeft schoon genoeg van al dat Engels in de berichtgeving over Corona. Hij schreef naar de redactie van de krant NRC/Handelsblad, waarin het Engels van de bladzijden afdruipt, het volgende:

“Uit de zaterdagkrant van 4/5 april: social distancing. Niet uit te spreken. Doe liever iets als groepsafstand houden. Nudging kwam ook voor. Wat is dat? Lock down is te vertalen als vergrendeling. Dit uit de laatste Nieuwsbrief van Taalverdediging. Doe liever Nederlandse woorden graag!”

De paden op, de lanen in

Onze onvermoeibare taalstrijder Jakob Grit uit Delft (Zuid-Holland) laat zich door de Corona-narigheid niet afhouden van het opsporen en bestrijden van Taalvervuiling. Nu het minder aan te raden is met het openbaar vervoer te reizen, kiest hij voor de benenwagen, of, indien de te overbruggen afstand daarvoor te groot is, stapt hij, gewapend met kunst-

stoffen handschoenen, mondkap, lasbril en peilstok van anderhalve meter op zijn, voor de gelegenheid uit de mottenballen gehaalde, Solex. Zo speurt hij stad en land af om taalmisstanden op de gevoelige plaat vast te leggen en daarna de dader(s) per post of epost te vermanen. Wat kwam hij de laatste tijd zoal tegen?

Den Haag

KISS and GO en KISS+RIDE: Een kus op anderhalve meter is een kus in de lucht!

Delft

Slimme lezers zien onmiddellijk dat dit bord niet in Engeland gekiekt is maar in Nederland. Waaraan? Aan "15 juni". Dat is in het Engels "june 15th". Kennelijk was de ambtenaar die dit bord "ontworpen" heeft, nog niet toegekomen aan de benoeming van de maanden en dagen in het Engels op de cursus Taalvervuiling, die Nederlandse overheidsdienaren tegenwoordig schijnen te volgen.

Leiden

Straatadvertentie: "Museum of History and Arts, Brussels". Sinds wanneer denkt het Museum voor Kunst en Geschiedenis te Brussel dat Leiden in de VS ligt?

Nieuwe voorzitter Taalverdediging

Na het aflopen van zijn tweede termijn als voorzitter van onze Stichting, heeft Marcel Bas te kennen gegeven het wat rustiger aan te willen doen. Hij blijft aan als gewoon bestuurslid, met als taak het onderhouden van de contacten met taalorganisaties in de Afrikaanstalige landen en het beschouwen in onze Nieuwsbrief van de ontwikkelingen rond het Afrikaans. De benoemingscommissie heeft voor hem een opvolger gevonden: Simon Smits uit 's-Heerenhoek (Zeeland). De heer Smits is al vanaf de oprichting van Taalverdediging een zeer actief kaderlid en stelt zich hieronder aan u voor:

“Vanaf dit jaar ben ik, Simon Smits, voorzitter van onze Stichting. Ik wil mij bij deze graag aan u voorstellen: Mijn woonplaats is 's-Heerenhoek en dat ligt in de Zeeuwse gemeente Borsele. Mijn werkzame leven heb ik doorgebracht in Zoetermeer, waar ik gemeenteambtenaar was.

Voor taal en talen heb ik altijd belangstelling gehad. Op de MULO vroeger in Goes, moest je Frans, Duits en Engels leren. Later op de HBS hoorde ik dat er ook onderwijs werd gegeven in Latijn, Grieks en zelfs Hebreeuws. Nog later vernam ik via de radio van het bestaan van een universele taal: het Esperanto. Ik heb me toen afgevraagd waarom er daar eigenlijk zo weinig over bekend was. Ik ben toen een cursus Esperanto gaan volgen bij het “Nederlands Talen Instituut” in Rotterdam. Sindsdien ben ik bij de Esperantobeweging aangesloten gebleven en heb daardoor heel veel leerzame en leuke ervaringen opgedaan met mensen uit en in verschillende landen.

Wat het Nederlands betreft: Ik ben lid van het Algemeen Nederlands Verbond. Daarin was ik actief in de ‘Werkgroep Taal en Taalbeleid’. Wij kwamen geregeld samen in het Vlaams Cultureel Centrum in Amsterdam. Deze groep bestaat niet meer, voor zover ik weet. Die bijeenkomsten mis ik nog wel een beetje, vooral omdat je daar persoonlijke ervaringen kon uitwisselen. Ik heb in de loop van de jaren veel brieven geschreven, gericht aan personen, instanties en bedrijven over met name het onnodig gebruik van Engelse namen voor allerlei zaken.

Ik hoop als nieuwe voorzitter van de Stichting Taalverdediging bij te kunnen dragen aan de verdediging van de Nederlandse taal en cultuur in allerlei onderdelen van de samenleving.”

Uit het buitenland: dus Engels

Veel Nederlanders weten niet beter dan dat iedereen in het buitenland, naast de eigen taal, ook van het Engels gebruik maakt, of die taal in ieder geval kent. Dat is dom, maar breng maar eens aan hun verstand dat zulks niet waar is. De Nederlandse media zijn niet in de laatste plaats schuldig aan dit misverstand. Vraaggesprekken met mensen uit andere landen vinden doorgaans in de Engelse taal plaats. Indien degene van wie men de mening wil vernemen de Engelse taal niet machtig is, stelt men zijn vraag eenvoudig aan een ander die die taal wel kent. Daarnaast neemt de Nederlandse tv vaak verslagen van gebeurtenissen over van Engelstalige buitenlandse zenders en die zenders weten in de gekste landen van de wereld wel een Engelstalige uit hun hoed te toveren om commentaar te leveren. Diezelfde Nederlandse tv-zenders nemen ook geregeld buitenlandse verstrooiingsprogramma's of documentaires over. Indien het bijvoorbeeld een programma uit Zweden betreft, heeft men er daar natuurlijk een Zweedse naam aan gegeven. Dat programma wordt dan door het Nederlandse “doorgeefluik” onmiddellijk voorzien van een Engelse titel. Onze nieuwe voorzitter, Simon Smits, betrapte de KRO weer eens op zulk gedrag en beklagde zich daarover bij de redactie van het KRO-programmablade Mikrogids:

“Ik heb al eerder opgemerkt dat de namen van programma's die niet uit Nederland of Vlaanderen komen, in het Engels worden vermeld. Dit vind ik jammer. Bijvoorbeeld afgelopen zaterdagavond was er op NPO 3 het programma “Before we die”; wat ik al vermoedde, was dat geen Engelstalig, maar een Zweedstalig programma. Ik zou willen dat alle programma's zoveel mogelijk in de oorspronkelijke taal met vermelding van de Nederlandse vertaling worden vermeld; dat geeft meer inzicht in de afkomst van het programma en het is ook leerzaam. Ik verzoek u van mijn voorstellen kennis te nemen en daaruit conclusies te trekken.”

Brief aan ING

Na deze brief aan de KRO besloot onze nieuwe voorzitter zijn ganzenvaar nog niet terzijde te leggen maar doopte hem opnieuw in de inkt en schreef meteen nog een brief, en wel aan zijn bankier, de ING, vanwege het onnodig en hinderlijk gebruik van de Engelse taal door deze financiële onderneming:

“Het betreft de brief die gaat over mijn beleggingsrekening bij u. Een medewerkster van u heeft mij daarover vandaag gesproken. Ik vind het gebruik van de Engelstalige aanduidingen niet op zijn plaats. Waarom niet voor functies zoals ‘Personal Banking’ een Nederlands woord gebruiken? Bijv. ‘Persoonlijk Bankieren’. Voor het begrip ‘ING Investment Office’ ware de term ‘ING Investeringskantoor’ of iets dergelijks te gebruiken. Dan de namen die staan in het rijtje van ‘Zakelijke waarden’. Al die Engelstalige namen behoren in de taal van Nederland te worden vermeld. Ik verzoek u van mijn voorstellen kennis te nemen en daaruit conclusies te trekken. Ik dank u bij voorbaat hartelijk voor uw medewerking.”

Brief aan Etos

Simon Smits was altijd al een van onze zeer actieve kaderleden, maar nu, als voorzitter van onze Stichting Taalverdediging is hij eenvoudig niet meer te stuiten. Zo schreef hij ook nog onderstaande brief naar de drogisterijketen Etos over de taalvervuiling van hun koopwaar:

“Vandaag kocht ik in een Etoswinkel een bus met badzout. Ik gebruik dit woord omdat ik dat hoorde van een kennis die mij dit zout aanbeval. In de winkel van Etos zag ik echter (aangegeven door de winkelier) een bus met daarop het woord ‘bath salt’. Vreemd, dacht ik; waarom staat er niet gewoon ‘badzout’ op? De verklarende tekst in het Nederlands, stond wel vooraan maar met heel erg kleine letters, zodat je wel een vergrootglas nodig hebt. Ik verzoek u vriendelijk, namens de Stichting Taalverdediging, in de toekomst op het etiket de naam in het Nederlands te vermelden.”

Corona-woordenlijst

Aerosol	Uitwaseming
Containment	Indamming
Dashboard	Instrumentenpaneel
Exit strategy	Vertrekstrategie
Facetimen	Beeldbellen
Flattening the curve	De kromme afvlakken
Herd immunity	Groepsafweer
Human virus	Menselijk virus

In control zijn	In de hand hebben, beheersen
Incubatietijd	Aanlooptijd
Infecting	Besmettend
Immuniteit	Onvatbaarheid,
Intensive care	Intensieve zorg
Lock-down	Vergrendeling, afsluiting
Mouthmask	Mondkapje
Mortaliteit	Sterftecijfer
Outbreak Management Team	Uitbraakbeheersploeg
Pathogeen	Ziekteverwekkend
Raising the line	Omhoog gaan van de kromme
Quarantaine	Afzondering
Reset	Herinrichten
Second wave	Tweede golf

Social distancing	Afstand houden
Super spread event	Grote besmettingshaard
Test	Onderzoek
Testkit	Onderzoeksmateriaal
Timeslot	Tijdsreservering
Tracing	Het opsporen
Triage	Selectieprocedure
Voucher	Tegoeftbon
Updaten	Bijhouden
Vaccin	Entstof
Virus	Micro organisme
World Health Organization	Wereldgezondheidsorganisatie

Nederlands verdient meer

“Nederlands verdient meer. Hoe de aantrekkelijkheid van de studie te vergroten”. Onder deze titel heeft de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) in oktober 2019 een rapport uitgebracht over de aantrekkelijkheid van de universitaire opleiding Nederlands. Als gevolg van het feit dat de VU (Vrije Universiteit) in 2018 besloot de bacheloropleiding Nederlands op te heffen, heeft de minister van Onderwijs de KNAW om advies gevraagd over de situatie bij de universitaire opleidingen in dit vak, die alle te maken hebben met teruglopende studentenaantallen. De minister stelt dat deze tendens mogelijk bijdraagt aan het tekort aan leraren Nederlands en bovendien het streven naar meer academisch opgeleide leraren in het voortgezet onderwijs onder druk zet. De commissie gebruikt voor Nederlandse taal- en letterkunde de naam Neerlandistiek en het schoolvak Nederlands heet Nederlands. De commissie komt tot de volgende problematiek:

1: Er is een verzwakte band tussen de academische Neerlandistiek en het schoolvak Nederlands;

2: De inhouds- en imagoproblemen van het schoolvak Nederlands en de opleiding Neerlandistiek. Het huidige schoolvak en dus ook de huidige lesmethoden zijn te veel gericht op het technisch aanleren van instrumentele vaardigheden: lezen, schrijven en spreken. De aandacht voor deze vaardigheden gaat ten koste van het kennismaken met onderzoek en de academische Neerlandistiek;

3: De studievoorzichting schiet tekort;

4: De Neerlandistiek als discipline verdwijnt. Er is een ontwikkeling gaande naar brede opleidingen (bijvoorbeeld taal- en cultuurstudies);

5: De Nederlandse samenleving kan niet zonder wetenschappelijke kennis van het Nederlands;

6: Een kleinere instroom van studenten kan resulteren in verdergaande opheffing opleidingen Nederlands;

7: Er is een tekort aan academisch gevormde eerstegraadsdocenten Nederlands.

De commissie stelt voor:

1: Behoud en versterk de vijf volledige studierichtingen Neerlandistiek;

2: Maak het schoolvak Nederlands uitdagender en betrek daarbij de universitaire opleidingen;

3: Stimuleer de opleiding van academisch gevormde eerstegraadsdocenten;

4: Verklein structureel de afstand tussen vakinhoud

en didactiek in lerarenopleiding en schoolvak;

5: Laat zien dat je in Nederlands kunt excelleren;

6: Ontwerp een visie voor de Neerlandistiek van de 21e eeuw;

7: Breng het nieuwe imago van het vak over het voetlicht;

8: Investeer in Nederlandse taal en cultuur, en het onderzoek daarnaar.

Taalverdediging is van mening dat de in het rapport geschetste teruggang in de opleidingen Neerlandistiek zorgen baart. De door de commissie genoemde oorzaken overtuigen echter niet. Vele hiervan gelden ook voor andere opleidingen. De door de commissie genoemde voorstellen tot verbetering overtuigen evenmin. Het voornaamste voorstel: maak het schoolvak Nederlands uitdagender. Wij zien niet in dat lezen, schrijven en spreken minder ruimte zouden moeten krijgen. Het omgekeerde is eerder het geval. De oorzaak van de crisissituatie ligt elders: scholieren zien hoe weinig aandacht aan het schoolvak Nederlands wordt besteed in de scholen. Hoe de universiteiten verengelsen. Hoe op brede schaal in de Nederlandse samenleving Engels als de superieure taal naar voren wordt geschoven. Het is dan niet vreemd als scholieren weinig belangstelling opbrengen voor de eigen taal. De eigen taal heeft geen status meer.

Verscholen op bladzijde 23 staat een passage, waaruit men zou kunnen afleiden dat de commissie enige aandacht heeft voor deze kant van de zaak:

“Dit soort onderzoeken kan alleen gedijen als de overheid zelf laat zien de Nederlandse taal en cultuur serieus te nemen. Uit het al eerdergenoemde rapport van het SCP (Sociaal en Cultureel Planbureau) blijkt dat Nederlanders hun taal beschouwen als het belangrijkste dat hen met hun land verbindt. Dit resulteert echter nauwelijks in concreet beleid om de aandacht voor de Nederlandse taal en literatuur te stimuleren of te steunen. Een bloeiende Neerlandistiek kan alleen bestaan in een samenleving waarin ook taal en letteren bloeien.”

Uiteindelijk mist dit rapport de kern van de zaak. De bedoeling van het rapport is het natuurlijk om een omvangrijke steunoperatie op gang te brengen, waar dan weer heel veel geld voor nodig is. Het zal voor niets zijn.

The Post Online weigert vertaling

Steeds meer aanbieders op het internet, vooral die in de financiële sector, maar ook de veelbezochte nieuwswebstekken vinden het niet meer nodig om, wanneer zij een aanhaling plaatsen uit het Engels, die te vertalen naar het Nederlands. Zij gaan ervan uit dat de belangstellenden die taal wel beheersen. Wanneer men de aanbieder beleefd verzoekt om voortaan zulke aanhalingen te vertalen, krijgt men of geen antwoord, dan wel een weinig wellevende reactie. Zo stuurde "The Post Online" die op zijn webstek om de haverklap Engelstalige berichten onvertaald overneemt, aan een klager een minachtende reactie, in, let wel, het Engels! Er stond zelfs een schunnige verwensing in (The fuck away!). Wij schreven aan "The Post Online":

"Zou u zo goed willen zijn uw Engelstalige artikelen te vertalen naar het Nederlands alstublieft! We kunnen dan allemaal kennis nemen van de inhoud."

Het antwoord kwam onmiddellijk:

"Het beste gebruik je Google Translate. 99% van de mensen kan ook Engels lezen en we hebben noch de tijd noch de mensen om artikelen te gaan vertalen."

Ons kaderlid Cees van Gils stuurde The Post Online, onderstaande reactie:

"Ik behoor tot die groep van 1% die Engels niet begrijpt. In uw bericht beweert u dat 99% van de mensen (u bedoelt waarschijnlijk die in Nederland wonen) ook Engels kunnen lezen, is dat geen vergissing uwerzijds? Absoluut niet. Dat is een aperte leugen. Waarom manipuleert u zo en waarom heeft u een hekel aan de Nederlandse taal?"

Voor de verandering gaf The Post Online het antwoord in het Engels:

"It is sad to notice that apparently even in 2020 people still aren't able to read and write English, although they should have had proper English classes in education even at a young age. Now sir, please stay the fuck away and find yourself some good online course in English."

We hebben de raad van The Post Online opgevolgd en de Googlevertaling geraadpleegd:

"Het is triest om op te merken dat mensen blijkbaar zelfs in 2020 nog steeds geen Engels kunnen lezen en schrijven, hoewel ze al op jonge leeftijd goede Engelse lessen in het onderwijs hadden moeten volgen. Meneer, blijf alsjeblieft... en zoek een goed online verhaal in het Engels."

De vertaling van "Fuck away" hebben we maar weggelaten!

Nepnieuws

De financiële webstek IEX.nl besteed onlangs echt de overtreffende trap van minachting voor de Nederlandse taal. Op 19 april verscheen er op de stek van deze instelling een aanhaling uit een toespraak van de Duitse bondskanselier Merkel... in het Engels! Nu is van haar echt algemeen bekend dat zij de Engelse taal niet machtig is en daarom schreven we IEX.nl:

"Beste redactie, wij hebben u betrappt op het verspreiden van nepnieuws! In uw bericht van 19 april vermeldt u een citaat van de Duitse bondskanselier Merkel. Dat citaat was gesteld in de Engelse taal. Nu zegt mevrouw Merkel wel vaak vreemde dingen, maar dat doet zij nooit in het Engels. Mevrouw Merkel kent namelijk geen woord Engels. Dat is algemeen bekend! Wij zouden graag van u vernemen waarom u dit nepnieuws verspreid heeft."

IEX.nl kwam met het volgende voor de dag:

"Bedankt voor uw feedback. Het was een twitterbericht wat Arend-Jan had gedeeld in zijn column, geen sprake van nepnieuws. Als de uitspraken van Merkel niet worden vertaald, begrijpen de mensen die geen Duits spreken ze niet."

Wij schreven terug:

"Daar gaat het nu juist om: 'Als de woorden van Merkel niet worden vertaald, begrijpen de mensen die geen Duits kunnen lezen ze niet.' Nu begrijpen de mensen die geen Engels kunnen lezen ze niet. Dat zijn er meer dan u misschien denkt. Er wordt in Nederland maar onmiddellijk aangenomen door de journalisten dat iedere Nederlander het Engels (goed) beheerst en daarom worden citaten uit het Engels vaak niet meer vertaald. Arend Jan Kamp maakt het nog erger: Hij vertaalt een citaat uit het Duits naar het Engels. Waarom werd dit citaat niet naar het Nederlands vertaald? Nederlands kunnen alle lezers van IEX.NL lezen, anders zouden ze uw webstek niet openen. Wij hopen dat voortaan elk citaat uit een vreemde taal dat op IEX.NL verschijnt, naar het Nederlands zal worden vertaald. Bij voorbaat dank!"

Daarop kwam geen antwoord meer.

Englisch? Dás schaff ich nicht

Mall WoensXL

Van onze speciale verspieder in Noord-Brabant kregen we het bericht dat er een nieuwe beheerder is aangesteld van het bescheiden winkelcentrum in het dorpje Woensel. Hij heet Gerrit Mall (bijgenaamd: Malle Gerrit). De man is zo ijdel dat hij iedereen wil laten weten wie er nu over dat plukje winkels de baas mag spelen. Hoe hij aan deze functie is gekomen is onbekend, maar boze tongen beweren dat het iets te maken zou hebben met de wethouder van het kleinbedrijf van Woensel. Deze politicus is de laatste tijd opvallend vaak (met mondkap op) opgemerkt in de straat waar Malle Gerrit woont en meer bepaald voor het huis van de buurvrouw van de nieuwe beheerder, de beeldschone Xantippe Loodewijckx (zie foto), waar hij meer dan eens geen rekening zou hebben gehouden met de anderhalvemeterafstandsbepaling. Hoe het ook zij, de benoeming kwam ineens uit de lucht vallen en zo zitten de brave burgers van dit Brabantse gehucht nu opgescheept met de 'Shopping Mall WoensXL'.

WoensXL

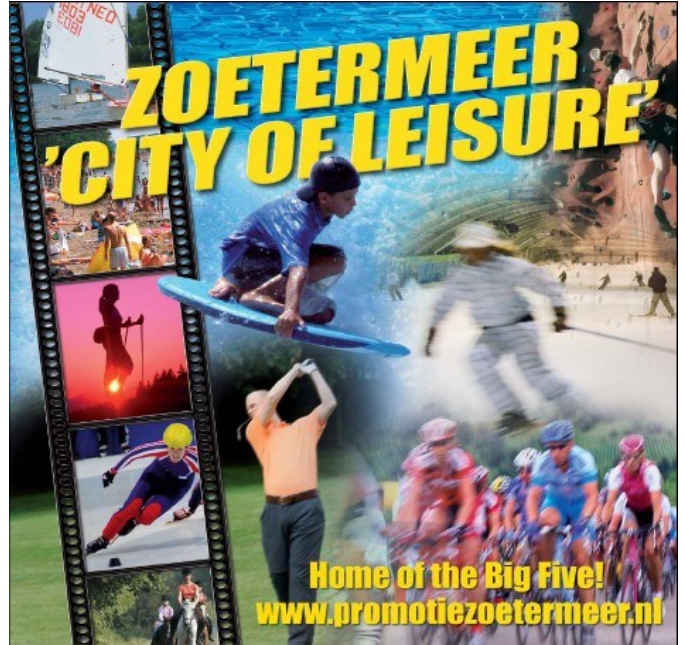
Ook met
Koningsdag
veilig winkelen
in WoensXL!

shopping mall
WOENSXL
eindhoven

“City of Leisure”

De burgemeester van Zoetermeer, dhr. Charlie Ap-troot van de VVD, heeft na 7,5 jaar afscheid genomen van de stad en zijn ambtsketen aan de wilgen gehangen. In een vraaggesprek met de lokale krant komt hij o.a. terug op de missers van zijn periode als bestuurder. Een daarvan is de keuze van de stad voor de Engelstalige slagzin “Zoetermeer, City of Leisure”, weleens afgekort tot Leisurestad, om de

stad buiten de grenzen bekend te maken. Helaas begrijpt nauwelijks iemand wat dit betekent en nu blijkt het onbegrip hierover tot de hoogst geplaatste in het stadsbestuur doorgedrongen te zijn. Een gratis les voor een ieder die een bestuursfunctie ambieert. Alle burgemeesters in Nederland, die wel willen slagen en niet na jaren een naar gevoel willen overhouden, kunnen beter hun stad of dorp aan het publiek in de Nederlandse taal voorstellen.

Advertentie uit het blad Pretwerk

Engels volkslied op koningsdag

Ons kaderlid Kees Ruig schreef half april onderstaande brief naar de krant Het Parool:

“Er is geopperd op Koningsdag, vanwege de vergrendeling, simultaan vanaf balkons en dergelijke, het Wilhelmus te zingen en te spelen. Is dat wel zo'n goed idee? De Nederlandse koning is het enige staatshoofd ter wereld dat zich bij officiële gelegenheden zoals b.v. het banket bij een staatsbezoek, consequent bedient van het Engels, waar andere staatshoofden dat altijd doen in de eigen landstaal. Minachting van onze cultuur, lijkt mij. Ligt het dan niet meer voor de hand op Koningsdag gezamenlijk het Amerikaanse of Britse volkslied te zingen om onze koning een plezier te doen?”

God save the Queen

Henry Carey

JEAN-BAPTISTE LULLY

God save our gra-cious Queen, long live our no-ble Queen, God save the Queen.

Send her vic-tor-i-ous hap-py and glo-ri-ous long reign o-ver us, god save the Queen.

Schoolvak Nederlands en Curriculum.nu

Op verzoek van het ministerie van Onderwijs heeft een aantal docenten zich gebogen over de vraag wat de inhoud van de diverse schoolvakken in de huidige tijd zou moeten zijn. Het onderzoek, onder de modieuze naam Curriculum.nu, heeft betrekking op het basisonderwijs en de onderbouw van het middelbaar onderwijs. De werkgroep heeft in oktober 2019 het eindrapport aangeboden aan minister Slob. De reden voor de herziening zou zijn dat het bestaande leerplan in de loop der tijd een lappendeken is geworden.

Het gaat hier om de zoveelste herziening van het leerplan in het onderwijs. De reactie van Beter Onderwijs Nederland (BON) is afwijzend. Hieronder volgt een samenvatting.

Een nieuwe stap in de invoering van Curriculum.nu: in oktober 2019 heeft de Coördinatiegroep de voorstellen gepresenteerd aan minister Slob. De Algemene Onderwijsbond heeft onder de leden een enquête gehouden om te peilen hoe men denkt over de nieuwe voorstellen. De uitkomst is helder: de docenten hebben er geen vertrouwen in dat de invoering van Curriculum.nu succesvol zal worden.

Een van de redenen voor de invoering van Curriculum.nu was de klacht dat het schoolcurriculum te overladen zou zijn. Docenten zien de voorstellen van Curriculum.nu niet als een oplossing voor dit probleem. Het is überhaupt niet duidelijk welk probleem opgelost kan worden met de nieuwe voorstellen. Docenten willen eerst een oplossing voor echt urgente problemen, zoals het lerarentekort, de werkdruk en de problemen met Passend Onderwijs. De docenten vinden dat er te weinig aandacht is voor de vakinhoud en dat vaag omschreven vaardigheden te veel aandacht krijgen. De nieuwe indeling in leergebieden wordt afgewezen. De huidige vakgebieden moeten herkenbaar blijven en niet geïntegreerd worden.

Andere bezwaren zijn het ontbreken van een goede wetenschappelijke onderbouwing en het ontbreken van draagvlak bij de docenten. Docenten zien ook problemen bij een eventuele invoering. Zij vrezen dat er te weinig tijd, autonomie en begeleiding zal zijn bij het doorvoeren van de veranderingen. De behandeling in de Tweede Kamer stond gepland op 17 februari 2020.

Aan een artikel van het Meesterschapsteam Nederlands, een groep onderwijsdeskundigen, in het tijdschrift Neerlandistiek ontlenuen wij meer over de invulling van het nieuwe leerplan. Hierna volgt een samenvatting.

Curriculum.nu bestaat uit zeven onderdelen, waaronder Nederlands en Engels. In beide gevallen is

veel aandacht geschonken aan het onderwerp 'meertaligheid'. Het leergebied Nederlands moet recht doen aan leerlingen die verschillende talen en taalvariëteiten beheersen. Daarbij doen zich wel hindernissen voor. Een eerste complicatie is dat docenten niet alle talen van hun leerlingen spreken en het dus niet voor de hand ligt om systematisch de meertaligheid van de leerlingen in te zetten. Een tweede complicatie ligt in de toetsbaarheid van meertaligheid. Een derde en laatste complicatie is de noodzaak van afstemming in het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn rond meertaligheid.

Wat de problematiek van de talenkennis van docenten betreft: het algemene advies lijkt te zijn om leerlingen zelf als experts bij de les te betrekken. En – waar mogelijk – ook leerlingen met een vergelijkbare taalachtergrond elkaar te laten bijstaan. De hoop is dat er binnen het vervolgtraject van Curriculum.nu aandacht komt voor de ondersteuning van de thuistalen van de leerlingen.

Taalverdediging is het eens met de kritiek van BON, maar de aangehaalde tekst van het Meesterschapsteam Nederlands laat zien dat die kritiek niet ver genoeg gaat. Het is duidelijk dat de bedoeling dat de afbraak van het Nederlands op de scholen alleen maar erger wordt. Elke leerling met een vreemde taal, niet zijnde het Nederlands, mag die taal in de klas gebruiken. Sterker nog, de school moet rekening houden met de aanwezigheid van die leerlingen en een beleid uitstippelen. Praktische problemen spelen blijkbaar geen rol. Hier is de ideologie allesbepalend. Het voornaamste bezwaar tegen deze plannen is dat het Nederlands nog verder in de verdrinking komt. Niet alleen doordat er minder tijd is voor het Nederlands in de lessen, maar ook doordat het Nederlands als minder belangrijk wordt gezien. Dit is een geheel verkeerde weg. Er moet juist meer tijd voor het Nederlands komen en het Nederlands moet een centrale plek in het leerplan krijgen. Leerlingen met een vreemde thuistaal moeten zo snel mogelijk ondergedompeld worden in het Nederlands. Er behoort geen plaats te zijn voor thuistalen op de school. Voor Taalverdediging is het duidelijk dat Curriculum.nu een giftig product is uit de zoveelste onderwijsvernieuwing. Het is te hopen dat dit project zo snel mogelijk wordt stopgezet.

Slecht nieuws uit de Wetstraat

Kamer van volksvertegenwoordigers (foto van Scepter)

Er komt geen wijziging van de Wet Economisch Recht, aangaande de regels inzake het gebruik van vreemde talen in de reclame in Vlaanderen. Op 11 juli 2019 had het lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, Reccino van Lommel (Vlaams Belang), een voorstel ingediend om de Vlaamse feestdag meer inhoud te geven. Dit voorstel hield in: het Nederlands in reclame-uitingen te beschermen en het gebruik van vreemde talen daarin te beperken. Een voorstel waar iedere taalverdediger al jaren op zat te wachten. In advertenties in bladen, in reclameboodschappen op radio en tv, alsmede in werving op het internet en niet te vergeten op plakaten aan de openbare weg, wordt men in Vlaanderen eenvoudig om de oren geslagen en in de ogen geprikt met mededelingen in het Engels, Frans en andere uitheemse talen, zoals Turks en Arabisch. De inhoud van het wetsvoorstel gaat in de richting van de regels die in Frankrijk gelden na de invoering van de Wet-Toubon in het begin van de jaren negentig. Die wet heeft in Frankrijk veel goed gevolg gehad en het gebruik van met name het Engels in de reclame stevig aan banden gelegd. Iets waar de Fransen al vele jaren de zoete vruchten van plukken.

Kamerlid Van Lommel verwoordt zijn bedoelingen als volgt:

“Steeds vaker worden we in Vlaanderen geconfronteerd met handelspubliciteit, opschriften en aankondigingen allerhande die niet in het Nederlands zijn opgesteld. In de Vlaamse gordel rond Brussel, langsheen de taalgrens en aan de kust gaat het vaak om Franstalige opschriften, in de rest van Vlaanderen betreft het vooral Engelstalige boodschappen. Maar ook dit evolueert. In onze steden wordt steeds vaker vastgesteld dat winkels beschilderd worden met Arabi-

sche of Turkse aankondigingen, die voor de autochtone bevolking volkomen onverstaanbaar zijn. Het spreekt voor zich dat de autochtone bevolking zich mede hierdoor hoe langer hoe minder thuis voelt in bepaalde wijken. Hetzelfde doet zich voor in de bussen. Vooral in Halle-Vilvoorde moet steeds vaker worden vastgesteld dat de inwoners eentlig Franse publiciteit of politieke propaganda in de bus krijgen. Dit getuigt allerminst van enig respect voor de oorspronkelijke bewoners van deze gemeenten. De integratie van anderstaligen wordt hierdoor ten zeerste bemoeilijkt. Ook is het door het meertalige straatbeeld voor veel mensen niet duidelijk waar de grenzen van Brussel ophouden. Wij zijn van oordeel dat het openbare leven in een eentlig taalgebied zoveel mogelijk in één taal moet plaatsvinden. Handelspubliciteit en politieke propaganda behoren daar ontegensprekelijk toe. Anderzijds bepaalt artikel 30 van de Grondwet dat het gebruik der talen vrij is, zodat boodschappen in andere talen, zelfs in het straatbeeld, niet volledig kunnen verboden worden. De Grondwet verhindert echter niet dat, naar het voorbeeld van Frankrijk en Quebec, de prioritaire aanwezigheid van de streektaal in het openbaar leven wordt verzekerd, hetgeen de uitdrukkelijke bedoeling is van dit wetsvoorstel. Dit zou in de praktijk al heel wat verbetering met zich meebrengen.”

Nu zou men denken dat de andere Vlaamse partijen dit wetsvoorstel als een geschenk uit de hemel zouden zien; dat zij zich zouden verontschuldigen zelf niet op de gedachte te zijn gekomen om zo'n voorstel in te dienen en zich er vervolgens als één man achter zouden scharen. Echter niets van dat alles. Zonder er lang omheen te draaien verklaarde de een na de andere volksvertegenwoordiger dat er bij zijn of haar fractie geen behoefte bestond aan bescherming van

Reccino Van Lommel

het Nederlands in de reclame en dat zij tegen zouden stemmen. Ook de NV-A wilde het voorstel niet steunen en dat was toch wel een grote tegenvaller van de partij die één dag per jaar (op 11 juli) altijd beweert het belang van het Nederlands te willen dienen. In de rest van het jaar gaat deze partij kennelijk weer over tot de vreemde talenorde van de dag.

‘La Flandre occidentale, toujours proche du Nord’ te lezen. We vertalen een uittreksel: ‘Joëlle Cottenye, vice-president van de Departementale Raad, verantwoordelijk voor het Onderwijs en de colleges, herinnerde eraan dat ongeveer 2500 leerlingen uit de Nord (inclusief 1.100 leerlingen uit de colleges) Nederlands leren. De verkozene riep op tot de oprichting van een staten-generaal voor het Nederlandstalig onderricht in de Nord om het gebied een toekomstvisie te geven en een grensoverschrijdende taalgemeenschap te creëren.’ Betreffende de grensoverschrijdende samenwerking bestaat het Interregionaal programma France-Wallonie-Vlaanderen. Meer informatie. Lees de tekst over Sociale samenhang (“Acties ondersteunen die zich richten op talenonderwijs.”) - In dit verband vermelden we een initiatief in Hondschote en Veurne.”

Zuid-Vlaanderen

Onlangs ontvingen wij de eerste Nieuwsbrief van de Andries Stevenkring. Deze kring zet zich in voor het behoud en de (her)verspreiding van het Nederlands en het West-Vlaams dialect in het door Frankrijk in bezit genomen deel van Vlaanderen. In deze nieuwsbrief staan allerlei wetenswaardigheden over dit gebied op taal-en cultuurgebied. De Kring wordt geleid door de bekende Zuid-Vlamingen Damien Top, Wido Bourel, Etienne Schryve, Philippe Caesele en Karel Appelmans. Uit deze Nieuwsbrief halen wij berichten aan die gaan over de pogingen om het Nederlands en zijn West-Vlaams dialect in de Franse wet erkend te krijgen:

Het wetsvoorstel Molac

“in de Assemblée Nationale werd het wetsvoorstel Molac ingediend. Het werd reeds goedgekeurd bij eerste lezing in de Assemblée Nationale nadat voordien in de commissie de meeste artikelen werden verworpen. In 2008 werd in de Franse grondwet ingeschreven dat « Les langues régionales appartiennent au patrimoine de la France ». Nu worden ook enkele artikelen van de Code du patrimoine aangepast. Het belangrijkste element van het in eerste lezing goedgekeurd voorstel is dat de ondergeschikte besturen initiatieven kunnen nemen inzake onderwijs, bescherming, verspreiding en promotie van de regionale talen. Tot nu toe is het zo dat het West-Vlaams erkend is als regionale taal door het Franse ministerie van cultuur, maar niet door het ministerie van onderwijs. Nu moet het wetsvoorstel nog besproken worden in de senaat. De teksten en het hele dossier kan men raadplegen op de website van de Assemblée Nationale.”

De regionale taal en de overheden

“Wij brengen een selectie van recente teksten op het internet: - In de senaat was er een mondelinge vraag van senator Decool op 19/04/2018. - De website van de regio Hauts-de-France geeft enkele inlichtingen over het Picardisch en het Vlaams. - Op de webstek van het département du Nord is de tekst

Deze nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar en is aan te vragen op: eschryveahoo.fr Warm aanbevelen!

Cyriel Moeyaert 100 jaar!

De eerwaarde Cyriel Moeyaert, Nederlandstalige Zuid-Vlaming in hart en nieren, vierde op 23 mei zijn honderdste verjaardag. Taalverdediging wenst hem van harte geluk!

Greep op taal

Op de webstek van Taaldacht kwamen wij een waardevol artikel van de heer Olivier van Renswoude tegen. Het artikel over taalverandering volgt hierna. De webstek van Taaldacht heeft als ondertitel 'mijmeringen over de aard en wortels van onze taal'. Wij bevelen deze webstek van harte aan bij onze lezers.

Een woordenschat verandert gelijk de samenleving verandert met de komst van nieuwe zaken en mensen, het keren van zienswijzes en de voeling met andere talen. Het gaat allemaal vanzelf in de grote menselijke wisselwerking. Zo'n verloop valt nauwelijks te sturen en verzet tegen leenwoorden is al helemaal hopeloos. Dat is ongeveer de gedachtegang die heden heerst. Ze wordt echter gelogenstraft door een opmerkelijk gegeven: de inruiling van *blank* voor *wit* bij alle grote Nederlandse bladen en omroepen in zeer korte tijd.

Na enige jaren volgens ingewijden in opkomst te zijn wint *wit* zo tegen 2016 opeens razendsnel grondgebied op *blank*. Niet in de alledaagse spraak van de meeste Nederlanders, maar in de taal van zekere schrijvers en verslaggevers. En dat zorgt sindsdien voor de nodige verbazing en ophef. Twee jaar later komen onder meer Trouw, de NRC, de Volkskrant en de NOS met verklaringen waarom zij voortaan (voornamelijk) *wit* zullen gebruiken. De overwegingen zijn niet zozeer van taalkundige aard als wel ingegeven door opvattingen over belangen in de maatschappij.

Het *Genootschap Onze Taal* wijdt er in die dagen uiteraard ook aandacht aan en besluit met de opmerking dat de tijd zal uitwijzen of *wit* daadwerkelijk breed aanvaard zal worden als vervanger van *blank*. Met andere woorden: *wit* is dan nog geenszins gangbaar buiten de gelederen van 's lands voornaamste opstelraden. Dat gegeven werd eerder al bevestigd door de uitkomst van een peiling onder de bezoekers van hun webstede: 91% van de stemmen ging naar *blank*.

Voorschrijvers van *wit* menen: *blank* "staat voor alles dat rein en kleurloos is" en is niet los te zien van het koloniale hoofdstuk in de Nederlandse geschiedenis. In vergelijking tot *zwart* ware het een te gunstige en beladen benaming. Aan *wit* zouden die bezwaren niet of minder kleven. Wie tegenwerpt dat *wit* domweg niet het gewone woord voor een zekere huidskleur is mag weten dat dit in vorige eeuwen wel het geval was. *De Hollantsche vrouwen zijn seer schoon ende wit, seer moedich ende gheestich*, luidt het bijvoorbeeld in 1612. *Desen geltgierigen slocker gedreven zynde van een Duyvelsche begeerlijckheyt, nam voor dit witte Meysjen an eenighe Moorschen Vorst of Koning te verkoopen*, schrijft Bredero drie jaar later.

Net als *blank*, of misschien wel meer, wordt *wit* al eeuwen tevens gebruikt in de zin van 'rein, onbevlekt, edel, verheven'. Zo heeft Vondel in het begin van de zeventiende eeuw het over *witte deughd* en *witte zuiverheid*. Anderen reppen van de *witste vriendschap* en een *suyvere witte ziel*. Het louteren of verheffen in geestelijke zin kon ook *wit maken* heten en de heilige maagd Maria werd verzinnebeeld door *wit*. In het grote *Woordenboek der Nederlandsche Taal* zijn tal van zulke voorbeelden te vinden. Reeds in de Middeleeuwen wordt met *wit* naar de huidskleur van zekere volkeren verwezen, ook tezamen met woorden als *scone* 'mooi' en *clær* 'helder'. Omgekeerd heeft *blank* vanouds ook ongunstige betekenissen gehad.

Het is hier nu niet de vraag of het goed of slecht is, of niets uitmaakt, dat *blank* voor *wit* wijkt en waarom. Het gaat hier om de vaststelling dat woordenschaten vrij gemakkelijk gewijzigd kunnen worden, met of zonder goede onderbouwing. Een geval als

dit herinnert ons eraan dat taal altijd onderhevig is aan de wil van mensen met macht en invloed. Het vertelt ons dus ook dat een beweging tegen leenwoorden zelfs in deze tijd van verregaande verweerdiging niet noodzakelijk een gevecht tegen de bierkaai is en dat het er maar net aan ligt wie landelijk de teugels in handen hebben en wat hun opvattingen zijn.

Dus, wat zou er gebeuren als men binnen de *Nederlandse Vereniging van Journalisten* elkaar aanspoort om zo min mogelijk leenwoorden te gebruiken? Welke gevolgen zou het hebben als de grote bladen en omroepen bij wijze van huisstijl van de ene op de andere dag steevast kiezen voor woorden van eigen bodem? Wat zou het betekenen voor het spraakgebruik in wat er verder zoal uitgegeven en uitgezonden wordt in Nederland? Hoe is de uitwerking op het onderwijs en de beelding van kinderen? Zou het de taal veranderen? Dit zijn geen moeilijke vragen. En let wel, we hebben het hier nog niet eens over de overheid en de mate waarin zij onze taal kan sturen en dat reeds doet.

Uiteindelijk is het vaak een kleine groep mensen die iets maakt dan wel kraakt, of we het nu doorhebben of niet. Daar kan een mens over klagen, maar zo werkt de wereld. Rest ons te bedenken wat ons drijft als de gelegenheid zich voordoet om veranderingen aan te brengen. Het is goed om daarbij te onthouden wat de bekende Engelse schrijver C.S. Lewis in 1943 schrijft in *De afschaffing van de mens*. Hij vergelijkt het verschil tussen de oude en eigentijdse verhouding tot de zedenleer met twee wijzen waarop men taal kan benaderen. Het is een opmerking die los van de vergelijking evengoed raak is:

Een taalgeleerde kan zijn eigen spraak als het ware van buiten benaderen, haar aard bezien als een ding dat geen aanspraak op hem kan maken, en brede veranderingen van haar woordenschat en spelling voorstaan in het belang van handelsgemak of wetenschappelijke scherpheid. Dat is één ding. Een grote dichter, die "zijn moederstaal liefheeft en erin gekoesterd is", kan er ook grote wijzigingen in aanbrengen, maar zijn veranderingen van de taal zijn gemaakt in de geest van de taal zelf: hij werkt van binnenuit. De taal die doorstaat heeft de veranderingen ook beziel.

Netherlands Maritime Force

Ook in deze barre tijd staat de zeemacht paraat om have en goed van de lage landen te verdedigen. Daarvoor wordt van tijd tot tijd weer iets nieuws bedacht. Zo lazen wij begin dit jaar in de kranten dat de Nederlandse Koninklijke Marine een nieuwe dienst had opgetuigd, genaamd NETHERLANDS MARITIME FORCE. Dat klonk weinig Nederlands en we veronderstelden, tegen beter in, dat deze naam door de anti-Nederlandse jongens en meisjes van de pers was verzonnen en dat er op het ministerie van Defensie in Den Haag van een Nederlandse naam voor deze dienst gebruik zou worden gemaakt. Daarom stelden wij ons in verbinding met dit ministerie om deze Nederlandse benaming te weten te komen.

We ontvingen van de luitenant ter zee 1e klasse Alex Kransenburg het volgende antwoord:

"The Netherlands Maritime Force heeft geen Nederlandse naam. De naam wordt doorgaans afgekort tot NLMARFOR. In spreektaal binnen de marine wordt eigenlijk altijd deze afkorting gebezigd. Er is gekozen voor een Engelstalige naam die herkenbaar is voor onze internationale partners. Bij andere landen is dit vergelijkbaar geregeld. Zo hebben de Britten een vergelijkbaar onderdeel bij de marine dat UKMARFOR heet, de Fransen hebben FRMARFOR en de Duitsers hebben DEUMARFOR. Dit zijn allemaal uitzendbare staven die maritieme en amfibische operaties kunnen aansturen vanuit zee of een hoofdkwartier aan land."

Taalverdediging vindt het jammer dat de zeemacht geen Nederlandse naam heeft bedacht voor deze dienst. Bij het verdedigen van de belangen ter zee had in één moeite door ook de Nederlandse taal kunnen worden meeverdedigd. De luitenant ter zee geeft in zijn antwoord aan dat de ons omringende landen eenzelfde dienst hebben ingevoerd en daarbij ook van een Engelse naam gebruik hebben gemaakt. Dat vraagt wel om een opmerking: Dat de genoemde Britse dienst voor het Engels heeft gekozen is geen verrassing. De Franse Dienst heeft ook geen fractie van een zeemijl toegegeven, immers, zonder veel moeite kunnen in FR, MAR en FORCE de Franse woorden "France", "Marine" en "Force" worden herkend en in de Duitse naam DEUMARFOR komt in ieder geval nog de afkorting DEU van "deutsch" voor. De Nederlandse naam NETHERLANDS MARITIME FORCE daarentegen, is 100% Engels en dat is te betreuren. We veronderstellen dat Michiel de Ruyter zich in zijn graf had omgedraaid indien hij kennis mocht hebben gekregen van de verengelsing bij de Nederlandse zeemacht.

De staat van het Nederlands

De inspectie van het onderwijs heeft in april 2020 de jaarlijkse staat van het onderwijs uitgebracht. In het rapport wordt de stand van zaken in het onderwijs gepeild aan de hand van onderzoeksresultaten. De bevindingen zijn verontrustend. Een kwart van de 15-jarige scholieren kan onvoldoende goed lezen om volledig te kunnen meedraaien in de samenleving. In 2003 was dit nog 11 procent. De leesproblemen lijken op bijna alle niveaus in het onderwijs te spelen. De ontwikkeling van de leesvaardigheid hangt samen met plezier in lezen. Dat leesplezier neemt op alle niveaus af. In onze vorige nieuwsbrief (bladzijde 19) hebben wij aandacht besteed aan het Pisa-onderzoek naar de leesvaardigheid. Nu komt de onderwijsinspectie met dezelfde bevindingen als het Pisa-onderzoek. Toch willen wij in dit nummer nader aandacht besteden aan dit onderwerp.

Op onderwijsethiek.nl geeft Wes Holleman een waardevolle zienswijze. Hierna volgt een samenvatting. De auteur begint met het noemen van een aantal omstandigheden die nadelig zijn voor de leesvaardigheid. Een van die omstandigheden heeft betrekking op de toename van het Engels in het onderwijs. Drie of vier decennia geleden was het nog duidelijk wat men moest verstaan onder de ontwikkeling van de leesvaardigheid. Het ging om de vaardigheid in het lezen van teksten die geschreven waren in de moedertaal, in het Nederlands dus. Maar de tijden zijn veranderd. Het hoger onderwijs neigt steeds meer naar het Engels als voertaal en ook in het primaire en secundaire onderwijs rukt het vroeg vreemdetalenonderwijs en het tweetalig onderwijs op. Het ligt voor de hand dat middelbare scholieren zich afvragen wat voor zin het heeft om in hun vrije tijd ouderwetse Nederlandstalige boeken te lezen.

Vervolgens doet de auteur voorstellen om tot een oplossing te komen. De hoofdtak van het basisonderwijs is dat kinderen de Nederlandse taal onder de knie krijgen en dat ze leren lezen, schrijven en rekenen. In de Mammoetwet van minister Cals (in de jaren 1960) werd als uitgangspunt gehanteerd dat niet alle kinderen aan het einde van groep 8 volleerd hoefden te zijn op dit gebied. In het lager beroepsonderwijs zouden ze nog volop tijd krijgen om hun basisvaardigheden te vervolmaken. Ook de Expertgroep Doorlopende leerlijnen (de commissie Meijerink) ging hiervanuit. In het huidige computertijdperk gelden echter andere uitgangspunten. We moeten ervanuit gaan dat de leesvaardigheid in het Nederlands niet substantieel meer zal stijgen nadat leerlingen zijn overgestapt van het basis- naar het voortgezet onderwijs. Wie aan het einde van groep 8 nog niet het gewenste niveau heeft bereikt, zal het vermoedelijk nooit meer bereiken. Want onder de nieuwe omstandigheden zijn vo-leerlingen niet meer in staat om hun taalachterstanden uit het basisonderwijs in te lopen en tegelijkertijd voldoende voortgang in hun overige schoolvakken te boeken. Daarom moeten we ervoor gaan zorgen dat het gewens-

te niveau aan het einde van de basisschool door 90% van de leerlingen bereikt is (en niet de huidige 78%, tendens dalend). De auteur noemt enkele maatregelen die daartoe genomen zouden kunnen worden. Wij noemen enkele:

- Zorg dat, na de kleutergroepen 1 en 2, de volle zes jaar beschikbaar komt om de basisvaardigheden van Nederlandse taal en Rekenen onder de knie te krijgen;
- Laat leerlingen met achterstand in de Nederlandse taal en/of Rekenen niet in aanmerking komen voor verrijkingstaken, zoals bijvoorbeeld vroeg vreemdetalenonderwijs (lees: Engels);
- Zorg dat de belasting van het schoolwerk draaglijk blijft, zodat leerlingen tijd en energie overhouden om thuis voor hun plezier te lezen.

Taalverdediging is het in grote lijnen eens met de auteur. Door de verengelsing van het onderwijs wordt het Nederlands verdrongen. Ten einde dit te voorkomen moet er veel meer tijd en aandacht komen voor het Nederlands op de basisschool. Het minimumniveau moet omhoog en wel voor alle leerlingen.

“Studyportals”

Verengelsing en globalisering gaan hand in hand. Dat geldt ook voor de wijze waarop studenten wereldwijd worden geronseld. Een belangrijke speler op dit gebied is het in Eindhoven gevestigde ‘Studyportals’. Deze instelling ondersteunt via een internetplatform studenten die ‘internationaal’ willen studeren met informatie over de plaatsen waar zij dat kunnen doen. Men wil de universiteiten zodoende helpen met het aantrekken van buitenlandse studenten. Volgens de opgave op hun webstek zijn er meer dan 3750 instellingen van hoger onderwijs in 110 landen aangesloten. De universiteiten in Nederland zijn duidelijk aanwezig. Het platform verschaft ook informatie over opleidingen die Engelse taallessen verzorgen. Voldoende kennis van het Engels is vereist om toegelaten te worden. Het gaat kennelijk dus om opleidingen die Engels als voertaal hebben. Duidelijk is dat internationalisering gepaard gaat met verengelsing. Van het volgen van opleidingen in andere talen is op de webstek geen sprake. Het nieuwe kantoor van Studyportals werd in 2017 geopend door koningin Maxima. Blijkbaar is er een

warme band tussen ons koningshuis en de globalisering.

Op de webstek van Studyportal worden een aantal samenwerkende instellingen genoemd. Allereerst de Nederlandse universiteiten, die belang hebben bij een zo groot mogelijke toevoer van buitenlandse studenten voor hun verengelde opleidingen. Verder wordt samengewerkt met Nuffic en de EU (Europese Commissie). In hoeverre deze samenwerkende instellingen ook financieel betrokken zijn bij Studyportal wordt niet vermeld. De rol van de EU is duidelijk. Men wil het hoger onderwijs in Europa gelijkschakelen (Bologna-afspraken). De adviesraad voor Europa bestaat ondermeer uit de bestuursvoorzitters van de universiteiten van Utrecht, Eindhoven en Tilburg. En niet te vergeten de heer Jo Ritzen, een van de beruchte gangmakers van de verengelsing van de universiteiten in Nederland.

De beruchte Jo Ritzen

Het voorgaande laat duidelijk zien dat internationalisering gepaard gaat met verengelsing en dat het om een wereldomvattende beweging gaat. Cijfers tonen dit aan. Uit cijfers van de Oeso (Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling) blijkt dat het aantal buitenlandse studenten in bijna twintig jaar is verdubbeld. Waren er in 1998 nog twee miljoen studenten, in 2017 was dit aantal gestegen tot meer dan vijf miljoen. De Verenigde Staten staan bovenaan de lijst met bijna een miljoen buitenlandse studenten, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk met 436.000 studenten en Australië met 381.000. In deze landen zijn buitenlandse studenten een verdienmodel. Zoals bekend is ook in Nederland het aantal buitenlandse studenten flink gestegen. Van 31.000 in 2006 tot 86.000 in 2018. Dit staat gelijk aan 11,5% van het totaal. De groei in Nederland is het resultaat van gericht beleid van de overheid en van het hoger onderwijs, maar vooral als gevolg van een uitgebreid aanbod van Engelstalige opleidingen. Voor de universiteiten is de grens nog niet in zicht. Zij vroegen twee jaar geleden om meer geld van de overheid om in 2030 niet 100.000, maar 140.000 studenten uit het buitenland op te leiden. Voor Nederland gaat het dus duidelijk ook om een verdienmodel. De grote vraag is nu in hoeverre de Corona-crisis aan deze plannen een einde zal maken. Taalverdediging zal deze ontwikkeling op de voet volgen.

Studentenverzet in Utrecht (2)

In onze vorige Nieuwsbrief heeft u kunnen lezen dat twee leden van de Universiteitsraad van de Rijksuniversiteit van Utrecht zich per brief tot het bestuur van deze onderwijsinstelling hadden gewend, met daarin kritiek op het teloor gaan van onze taal binnen de instelling. Hieronder kan u de reactie daarop van dit bestuur lezen:

“In uw brief ‘onnodig Engels taalgebruik’ (UR. 20.020) pleit u ervoor om binnen de Universiteit Utrecht pas over te gaan op de toepassing van Engelse termen als deze ‘formeel, organisch en ontegenzeggelijk onderdeel zijn geworden van de Nederlandse taal en dus taalwetenschappelijk onderdeel uitmaken van het Nederlands’. Wij waarderen uw zorg voor de Nederlandse taal en delen uw mening dat er soms wel erg scheutig wordt omgegaan met Engelse termen. Ook door ons. Tegelijkertijd verandert onze taal. Daar getuigt ook uw brief van: u wilt zich richten op een niche in het debat, de verengelsing van de Nederlandse taal an sich op Nederlandse universiteiten en specifiek aan de Universiteit Utrecht.

In ons dagelijks taalgebruik sluipen (vooral) veel Engelse woorden. Dat is niet specifiek voorbehouden aan taalgebruik binnen de universiteit, maar breed verankerd in onze Nederlandse samenleving. Taal verandert. In vroeger eeuwen waren het Frans en Duits die onze taal ingrijpend beïnvloedden, nu is dat het Engels. In deze context opereren wij als universiteit. Beleid, implementatie en handhaving ontwikkelen om te pogen dit tijt te keren, zou naar onze inschatting onevenredig veel tijd en middelen vergen. Dit neemt niet weg dat wij uw advies ten aanzien van onnodige verengelsing ter harte nemen. Waar wenselijk zullen wij kritisch zijn op het onnodig gebruik van Engelse termen. Met de kanttekening dat soms bewust wordt gekozen voor Engelse termen. Bijvoorbeeld als het gaat om de naamgeving van het Utrecht Science Park, centra of initiatieven en het gebruik van de naam Utrecht University. Dit is noodzakelijk voor een sterke internationale profilering.

Wij zijn overtuigd dat uw pleidooi zeker een aantal Engelse termen doet sneuvelen. U bent van harte uitgenodigd om het college en andere betrokkenen binnen de universiteit waar nodig te herinneren aan het zorgvuldig gebruik van het Nederlands.”

Informatiebord brugwachtershuisje (2)

U herinnert zich vast nog het bericht uit de laatste Nieuwsbrief van vorig jaar over de tot hotelkamers omgevormde brugwachtershuisjes in Amsterdam, uitgebaat door de onderneming "Sweet Hotels". Onze plaatselijke taalinspecteur, Hans Huijboom, deed daarin verslag van de aanwezigheid van Engelstalige inlichtingenbordjes en de afwezigheid van bordjes in het Nederlands aan de puilen van die huisjes. Nu de buitenlandse toeristen wegblijven vanwege het Coronavirus, hoopt Sweet Hotels kennelijk dat er ook Nederlanders zijn die er de nacht willen doorbrengen en daarom zijn er ineens wel Nederlandstalige bordjes aangebracht. Algemene informatie over de bruggen, waarop de hotelkamers zich bevinden zijn echter nog steeds alleen in het Engels. Daarom schreef Hans Huijboom aan de leiding van de hotelonderneming:

"Hulde voor de ontdekking van het Nederlands! Ik neem aan dat het te maken heeft met het feit dat u zich nu, in deze Coronatijd, op het binnenlandse toerisme richt. Lig het daarom niet voor de hand de bruine informatiebordjes tweetalig te maken? Dat is immers gebruikelijk, zowel hier in Nederland als in andere niet-Engelstalige landen. Ik heb nogal wat rondgereisd in bijvoorbeeld Duitsland, de Scandinavische landen, Tsjechië, Slowakije en overal zie je

óf informatie in de landstaal, óf in de landstaal met het Engels erbij. Zie de foto met informatie over de Laurenspoort in Bratislava. Daar staat het Slowaaks bovenaan en het Engels eronder. Nergens zijn er bordjes met uitsluitend Engels. Conclusie: de toeristen uit die landen vinden het normaal als ze hier in Nederland ook tweetalige informatie aantreffen. Zie de foto van de informatie bij molen de Otter, bij de Van Hallbrug om de hoek.

Vorig jaar wás ik trouwens in een Engelstalig land, Engeland, en daar trof ik op de informatieborden bij Dover Castle en Canterbury Cathedral naast het Engels, in een iets kleiner lettertje informatie aan in het Nederlands en in het Frans, dit ten behoeve van de toeristen uit Nederland, België en Frankrijk. Vindt u het ook niet een beetje vreemd dat in Engeland informatie over Engels cultuurgood in het Nederlands wordt weergegeven, terwijl hier in Nederland informatie over Nederlands cultuurgood in het Engels is gesteld?

De bordjes zijn aangebracht op een voor voorbijgangers in het oog springende plek, zijn dus niet alleen voor buitenlandse toeristen. Het grootste deel van die voorbijgangers is Nederlandstalig (of Nederlands lerend: inburgeraars, voor mij als taalgever ook handig...) Als het goed is, bent u hierover ook wel eens vanuit de gemeente benaderd. Wellicht kunt u in deze Coronatijd, waarin zo veel op de heling staat, nog eens overwegen de bordjes tweetalig te maken."

Bypass

Onze taalinspecteur Hans Huijboom kwam op de Buitensingel in Amsterdam Zuid-Oost een wegopbreking tegen en verwonderde zich over het opschrift op het bord dat gemeente daarbij geplaatst had: BYPASS.

Gewoonlijk bedient het bevoegd gezag zich van de benaming "Wegomlegging" of "Wegomleiding" op zulke borden, maar hier dus "Bypass". Taalverdediging vroeg zich af of dat woord wel in de Nederlandse wet voorkwam en ging bij het ministerie van Verkeer in Den Haag te rade. In onze volgende Nieuwsbrief hopen wij u het antwoord van het ministerie te kunnen geven.

Louis van Gaal niet roomser dan de paus

Over de beroemde voetbaloefenmeester Louis van Gaal is onlangs een boek verschenen. Onze voetbalspecialist Hans Janssen heeft het gekocht en in één adem uitgelezen. Hier volgt zijn commentaar:

Onlangs kwam er weer een boek uit over Louis van Gaal: 'LvG', met als ondertitel 'De trainer en de totale mens'. Natuurlijk moest Van Gaal, die in het boek als lijdend én meewerkend 'voorwerp' wordt opgevoerd, zijn biografie ook aanprijzen bij de club waar hij als speler opgroeide en als trainer de wereld veroverde. Van Gaal deed dat uiteraard op zijn unieke wijze:

Ten overstaan van de spelersgroep zette hij Erik ten Hag enigszins op zijn nummer. Nadat Ajax' huidige trainer in het Engels (ik hoor onze lezers al grommen) zijn praatje had afgerond, nam Van Gaal de regie in handen. Als een onbedoelde ambassadeur van de Stichting Taalverdediging zei hij het volgende: "Ik doe het in het Nederlands. Dan weten jullie meteen dat als jullie in mijn tijd gekomen zouden zijn dat je dan Nederlands zou moeten leren. En wel vanaf de eerste dag."

Jammer genoeg besteedt schrijver Robert Heukels nauwelijks aandacht aan dit aspect van het teambuildingsproject waarmee Van Gaal overal clubs naar zijn hand probeerde te zetten. Het is één van de vele tientallen woorden met een Engelse inslag die in het boek staan.

Van Gaal gaat er prat op, buitenlandse pupillen zonder aanzien des persoons naar de Nederlandse les te hebben gestuurd toen hij bij Ajax en AZ werkte. Zelf gaf hij jaren later het goede voorbeeld door, voordat hij in Spanje, Duitsland of Engeland aan de slag ging, de taal van zijn nieuwe werkomgeving te leren. Dat deed hij, met goedvinden van zijn vrouw Truus, bij de 'Nonnen van Vught', ofwel taleninstituut Regina Coeli in Vught. Ook dit komt helaas niet aan bod in 'LvG'. Om in sportbegrippen te blijven: een gemiste kans.

Wijlen Johan Cruïff, die Van Gaal als speler én als trainer dwars heeft gezeten, werd zelden of nooit uitgelachen toen hij zich in het Spaans uitdrukte. Een documentaire over de eeuwige nummer 14 werd zelfs genoemd naar Cruïffs eigen vertaling van 'op een gegeven moment' ('en un momento dado'). Bijzonder was 'un palomo no hace verano', waarbij hij het deed voorkomen alsof in Catalonië één duif geen zomer maakt. En zijn versie van kippenvel ('gallina de piel') betekent in het Spaans letterlijk 'vellenkip' of 'leren kip'. Van Gaal was er niet mee weggekomen, daarvoor had hij te weinig vrienden onder de (buitenlandse) pers. Eén troost: Marieke Lucas Rijnveld leeft met hem mee. "Mijn Engels is echt heel slecht. Ik ben echt een beetje de Louis van Gaal van de Nederlandse letteren", zei de

succesvolle Nederlandse schrijver en dichter onlangs in het tv-programma M.

Terug naar het Engels taalgebruik in LvG, want ook de geboren en getogen Amsterdammer is niet roomser dan de paus. Onderdeel van zijn werkwijze, zo lezen we, waren bijvoorbeeld de RESTQ-vragen, wat staat voor recovery stress questions. Ze werden gesteld om erachter te komen hoe een speler zich voelt. Verder werd local positioning measurement toegepast, waarmee echt elke beweging werd gemeten. In het boek neemt Van Gaal zelf ook te pas en te onpas Engelse woorden in zijn mond. Zelden zullen in een boek zo veel samenstellingen met het woord team zijn opgenomen. Maar ook board, data, dealen (schrik niet, heeft niets te maken met verdovende middelen), fakewereld, fullbacks, gependeed, input, performance, pressing (in diverse vormen), scrollen en wingbacks vliegen je om de oren.

En anders doet Heukels wel een duit in het zakje. Om met de auteur zelf te spreken: meermalen is het zelfs over de top. Waarom back to normal, commitment, footprints, one big happy family of overdrive schrijven als het anders kan? Of is hier sprake van een gevalletje 'waar je mee omgaat, word je mee besmet'? Hij sprak immers ook vele huidige of voormalige voetbalgrootheden buiten de landsgrenzen. Maar ook de (Nederlandse!) oud-Oranjespelers Ronald de Boer en Robin van Persie kiezen voor opvallend Engelse woorden, zoals akward. Praat eens normaal!

LvG
De trainer en de totale mens
Auteur: Robert Heukels
Uitgeverij: Nieuw Amsterdam
ISBN: 978-90-468-2668-3

Anglicismen

In de Nederlandse taal kom je vaak woorden en uitdrukkingen tegen die rechtstreeks uit het Engels zijn vertaald. Zulke leenvertalingen heten 'anglicismen'. Het Genootschap 'Onze Taal' heeft een lijst met anglicismen opgesteld, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen een algemeen geaccepteerde vorm en een niet-algemeen geaccepteerde vorm. Taalverdediging vindt dat 'Onze Taal' veel te laks is met het aanvaarden van anglicismen op deze lijst voor het Nederlands. Wij doen daarom een poging het werk van 'Onze Taal' te verbeteren door een vertaling te zoeken voor de door hen goedgekeurde anglicismen.

<u>Anglicisme</u>	<u>Engels</u>	<u>Onze vertaling</u>
Brekend nieuws	Breaking news	Belangrijk nieuws
Brutaal (geweld)	Brutal	Bruut, wreed
Bubbel (economische zeepbel)	Bubble	Zeepbel
Controle over het stuur verliezen	To lose control	De macht over het stuur verliezen
Controleren	To control	Beheersen, in de hand hebben
Dit was het voor nu	That's for now	Dit was het voorlopig
Dramatisch	Dramatic	Drastisch, spectaculair
Essentiële oliën	Essential oils	Etherische oliën
Frontpagina	Front page	Voorpagina, hoofdpagina
Gaan (internationaal gaan)	To go	Kiezen voor
Gaan voor	To go for	Zich inspannen voor
Globaal	Global	Mondiaal, wereldwijd
Grip	Grip	Greep, houvast
Grondoorlog	Ground war	Landoorlog
Helpfunctie, helpscherm	Help...	Hulpfunctie, helpscherm
Huisgemaakt	Homemade	Eigen gemaakt, zelfgemaakt
In controle zijn	To be in control	Beheersen, iets meester zijn
Industrie (toeristenindustrie)	Industry	Branche, sector
In lijn zijn met	To be in line with	Overeenstemmen met
(helemaal) in zijn	To be in	In de mode zijn, in trek zijn
Inzweren	To swear in	Beëdigen
Karaktermoord	Character assassination	Aanval op iemands reputatie
Leeflijn	Life line	Veiligheidslijn
Lekken (van informatie)	Leak	Uitlekken
Luidspreker	Loudspeaker	Geluidversterker
Het maken (succes hebben)	To make it	Succes hebben
Meer en meer	More and more	Steeds meer, hoe langer hoe meer
Meesterbrein	Mastermind	Zeer slimme persoon
Missen (ontbreken)	To miss	Ontbreken
Nederlands grootste	Holland's biggest	De/Het grootste van Nederland

Meesterbrein

Landoorlog

Wereldwijd

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam
 E-post: info@taalverdediging.nl
 Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>
 Voorzitter: S.P. Smits, secretaris: T. Hoevers,
 Penningmeester: D.S.P. Mantione,
 2e penningmeester: M.C. Heitmeier,
 Lid: M.R. Bas.

Bankrekening:
 NL86INGB0007412861

Het begunstigersbedrag met abonnement
 Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar
 Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar
 bij de belasting.

De Stichting is erkend als
 Algemeen Nut Beogende Instelling
 Stichting Taalverdediging is statutair politiek,
 godsdienstig en maatschappelijk neutraal
 en ontvangt geen overheidssubsidie

ISSN: 2211-5013